

1969-2019
50 LAT UCZELNI

WYŻSZA SZKOŁA NAUCZYCIELSKA (1969-1974)

WYŻSZA SZKOŁA PEDAGOGICZNA (1974-2000)

AKADEMIA BYDGOSKA (2000-2005)

UNIwersytet KAZIMIERZA WIELKIEGO (od 2005)

WYŻSZA SZKOŁA NAUCZYCIELSKA

Dynamiczny rozwój szkolnictwa wyższego w Bydgoszczy w latach 60. XX wieku doprowadził do powołania uczelni o profilu humanistycznym. Wyższa Szkoła Nauczycielska (WSN) rozpoczęła działalność na mocy zarządzenia Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z 28 czerwca 1969 r. jako jedna z czterech pierwszych w Polsce samodzielnych szkół wyższych, powołanych w celu kształcenia nauczycieli szkół podstawowych.

Uczelnia powstała w oparciu o dotychczas istniejące Studium Nauczycielskie, mieszczące się przy ul. Jana Karola Chodkiewicza 30. Warunki pracy w początkowym okresie były niezwykle trudne. Oprócz nowo przyjętych studentów w budynku przy ul. J. K. Chodkiewicza 30 uczył się jeszcze ostatni rocznik Studium Nauczycielskiego oraz mieściła się Szkoła Ćwiczeń (przeniesiona następnie do budynku Szkoły Podstawowej nr 6). Od 1 czerwca 1969 r. organizatorem WSN był **doc. dr hab. Jerzy Danielewicz** przybyły z Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku. On też został pierwszym rektorem Szkoły.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 czerwca 1969 r.

w sprawie utworzenia Wyższych Szkół Nauczycielskich w Bydgoszczy, Kielcach, Olsztynie i Słupsku.

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 1958 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 1969 r. Nr 4, poz. 94) zarządza się, co następuje:

§ 1.1. Tworzy się:

- 1) Wyższą Szkołę Nauczycielską w Bydgoszczy,
- 2) Wyższą Szkołę Nauczycielską w Kielcach,
- 3) Wyższą Szkołę Nauczycielską w Olsztynie,
- 4) Wyższą Szkołę Nauczycielską w Słupsku.

2. Wyższe szkoły nauczycielskie wymienione w ust. 1 kształcą nauczycieli dla potrzeb szkół podstawowych i zasadniczych szkół zawodowych.

§ 2. Wykonanie rozporządzenia porucza się Ministrowi Oświaty i Szkolnictwa Wyższego.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: wz. P. Jaroszewicz
Wiceprezes Rady Ministrów
(Dz. U. z 1969 r. Nr 18, poz. 134)

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 sierpnia 1974 r.

w sprawie przekształcenia Wyższych Szkół Nauczycielskich w Bydgoszczy, Częstochowie, Olsztynie, Siedlcach i Słupsku w Wyższe Szkoły Pedagogiczne.

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 1958 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 1973 r. Nr 32, poz. 191) zarządza się, co następuje:

§ 1.1. Przekształca się:

- 1) Wyższą Szkołę Nauczycielską w Bydgoszczy w Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Bydgoszczy,
- 2) Wyższą Szkołę Nauczycielską w Częstochowie w Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Częstochowie,
- 3) Wyższą Szkołę Nauczycielską w Olsztynie w Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Olsztynie,
- 4) Wyższą Szkołę Nauczycielską w Siedlcach w Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Siedlcach,
- 5) Wyższą Szkołę Nauczycielską w Słupsku w Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Słupsku.

2. Wyższe szkoły pedagogiczne wymienione w ust. 1 kształcą nauczycieli dla szkół podstawowych, szkół średnich ogólnokształcących oraz zasadniczych i średnich szkół zawodowych.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 października 1974 r.

Prezes Rady Ministrów: P. Jaroszewicz
(Dz. U. z 1974 r. Nr 30, poz. 177)

Utworzono wówczas dwa wydziały: Humanistyczny z 4 zakładami - Historii i Nauk Politycznych, Historii Literatury i Języka Polskiego, Historii Literatury i Języka Rosyjskiego oraz Nauk Filozoficznych - i Matematyczno-Przyrodniczy również z 4 zakładami - Biologii, Fizyki, Zajęć Technicznych oraz Wychowania Fizycznego. Powołano do życia także jednostkę międzywydziałową tj. Zakład Nauk Pedagogicznych. Dziekanem Wydziału Humanistycznego został doc. dr Jerzy Konieczny, a Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego (od października 1969 r. Matematyczno-Przyrodniczo-Pedagogicznym) - doc. dr Edmund Trempała.

W pierwszych dwóch latach istnienia WSN kształciła na 7 kierunkach studiów, w trybie dziennym i zaocznym:

- Filologia polska (60 miejsc, 105 kandydatów)
- Filologia rosyjska (60 miejsc, 93 kandydatów)
- Historia z wychowaniem obywatelskim (30 miejsc, 53 kandydatów)
- Zajęcia praktyczno-techniczne z fizyką (60 miejsc, 22 kandydatów)
- Nauczanie początkowe z wychowaniem fizycznym (30 miejsc, 34 kandydatów)
- Wychowanie fizyczne z biologią (30 miejsc, 39 kandydatów)
- Historia z przysposobieniem obronnym (30 miejsc, 33 kandydatów) - kierunek wyłącznie dla kobiet

Trzon kadry WSN stanowiła kadra Studium Nauczycielskiego, w procesie dydaktycznym wspierali ich koledzy z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu i Uniwersytetu Gdańskiego. W pierwszym roku istnienia w WSN zatrudnionych było 32 nauczycieli akademickich, w tym: 2 docentów doktorów habilitowanych i 2 docentów mianowanych bez habilitacji i 14 doktorów.

Pierwsza inauguracja roku akademickiego w WSN odbyła się 2 października 1969 r. i miała bardzo uroczysty charakter. Wzięli w niej udział: ówczesny Minister Oświaty i Szkolnictwa Wyższego prof. dr hab. Henryk Jabłoński, I Sekretarz KW PZPR tow. Józef Majchrzak, przedstawiciele stronnictw politycznych i organizacji społecznych oraz rektorzy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu - prof. dr hab. Witold Łukasiewicz i Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Bydgoszczy - doc. dr Józef Słomiński.

... Organizatorzy i pracownicy tej nowej placówki wzięli na swe barki realizację szeregu ważnych zadań. Pierwsze z nich to kształcenie przyszłych nauczycieli i wychowawców dla szkół podstawowych, zasadniczych, a na niektórych kierunkach i średnich, to wyteżona trzyletnia wychowawcza i pedagogiczna praca, [...] Drugie nasze zadanie, szczególnie ważne dla uczelni humanistycznej, to podjęcie szerokiej, wielokierunkowej i wielostronnej akcji zmierzającej do humanizacji i aktywizacji naukowej w Bydgoszczy będącej dotąd typowym ośrodkiem o dominującej roli zajęć i nauk technicznych.

prof. J. Danielewicz, *Start bydgoskiej WSN*, „Gazeta Pomorska”, nr 225 z 22.10.1969 r.

1 października 1970 r. prorektorem WSN został doc. dr Edmund Trempała. 8 marca 1971 r. nowym rektorem WSN został mianowany **doc. dr hab. Bogdan Głębowicz**, dotychczasowy kierownik Studium Nauk Politycznych UMK w Toruniu.

W kolejnych latach swojego funkcjonowania WSN podejmowała dalsze wysiłki zmierzające do poprawiania swojego wizerunku, m.in.: poprzez poszerzenia bazy materialnej (budynki na cele dydaktyczne oraz baza socjalna) oraz wzbogacanie oferty dydaktycznej.

Największą bolączką Uczelni w tym okresie była skromna baza materialna zarówno w ramach obiektów dydaktycznych, jak i zaplecza socjalnego. WSN posiadała jedynie kompleks budynków przy ulicy Chodkiewicza 30. Szczególnie trudna była sytuacja lokalowa Biblioteki Głównej. Dramatycznie przedstawiała się sytuacja zaplecza socjalnego. Uczelnia dysponowała tylko jednym, wyłącznie męskim, domem studenckim, mieszczącym się na Kapuściskach. Do najważniejszych zamierzeń inwestycyjnych w tym okresie, poza rozbudową zaplecza socjalnego, należała budowa stołówki, która byłaby w stanie sprostać potrzebom WSN. Rozpoczęta we wrześniu 1971 r. budowa 11-kondygnacyjnego domu studenckiego przy ulicy M.K. Ogińskiego 16 dla 320 osób z przylegającą do niego stołówką mogącą wydawać 450 posiłków zdawały się odpowiedzią na najpilniejsze zapotrzebowanie WSN. Rozpoczęto również rozbudowę kompleksu obiektów przy ulicy Chodkiewicza 30.

W maju 1971 r. utworzono Wydział Pedagogiczny (wyodrębniony z Wydziału Matematyczno-Przyrodniczo-Pedagogicznego). Na uczelni powstawały nowe kierunki studiów: nauczanie początkowe z wychowaniem fizycznym, nauczanie początkowe z wychowaniem plastycznym, nauczanie początkowe z wychowaniem muzycznym, wychowanie muzyczne, filologia polska z bibliotekoznawstwem, matematyka, pedagogika opiekuńcza, pedagogika przedszkolna. W roku akademickim 1970/1971 uruchomiono studia w trybie zaocznym - początkowo na czterech kierunkach. WSN było uczelnią w dużym stopniu sfeminizowaną – w roku akademickim 1972/1973 kobiety stanowiły 78% ogółu studiujących.

Jest to wskaźnik wyraźnie niepokojący. Zbyt duża feminizacja kadr nauczycielskich jest zjawiskiem negatywnym szczególnie z punktu widzenia realizacji całokształtu zadań dydaktyczno-wychowawczych szkoły.

prof. Janusz Rulka, *Wyższa Szkoła Nauczycielska w Bydgoszczy w latach 1969-1972*, „Kronika Bydgoska”, t. 4 (1968-1969), Bydgoszcz 1974, s. 60.

W październiku 1970 r. „ku uciechu studentów i utrapieniu kadry pedagogicznej, w piwnicy WSN, rozpoczął działalność legendarny klub studencki „Beanus -70”. Przez wiele lat klub był swoistą wizytówką WSN (a później WSP). Oprócz imprez muzycznych i potańcówek, w ramach działalności klubu zaczęła rozwijać się działalność teatralna i muzyczna. Organizowano recitale piosenki oraz spotkania jazzowe, a

jedną z najbardziej udanych imprez były beanusowe „Zaduszki”. We wrześniu 1971 r. powstał chór akademicki.

23 września 1972 r. w Domu Rzemiosła w Bydgoszczy starszy Cechu Rzemiosł Metalowych i Elektronicznych, Kazimierz Zieliński, przekazał rektorowi WSN doc. dr hab. Bogdanowi Głębowiczowi oraz prorektorowi doc. dr Edmundowi Trempale insygnia władzy ufundowane i przygotowane przez Cech. Bydgoscy rzemieślnicy uszyli rękawiczki, peleryny, futra i togi. Srebrne łańcuchy, berło i pierścień wysadzane kamieniami były dziełem warszawskiej spółdzielni pracy „Orno”. Wartość insygniów ofiarowanych senatowi WSN wynosiła 27 tys. złotych.

1 lipca 1974 r. w wypadku drogowym zginął rektor WSN, prof. dr hab. Bogdan Głębowicz. Wraz z nim śmierć poniosła żona rektora oraz dyrektor administracyjny WSN Remigiusz Kołodziński. Funkcję p.o. rektora objął doc. dr hab. Edmund Trempała.

WYŻSZA SZKOŁA PEDAGOGICZNA

22 sierpnia 1974 r., na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów nastąpiło przemianowanie Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Wyższą Szkołę Pedagogiczną z 4-letnim programem studiów magisterskich. W 1976 r. WSP osiągnęła pełny czteroletni cykl kształcenia w ramach 5 kierunków Wydziału Humanistycznego, 6 specjalności Wydziału Pedagogicznego oraz 2 kierunków Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego.

W okresie funkcjonowania jako WSP uczelnia miała siedmiu rektorów. 4 października 1974 r. rektorem WSP został **doc. dr hab. Edmund Trempała**, a prorektorem został doc. dr Jerzy Konieczny. W marcu 1981 r. w wyniku przeprowadzonych po raz pierwszy wyborów nowym rektorem WSP został **doc. dr hab. Aleksander Szwedek**, dotychczasowy kierownik Zakładu Filologii Angielskiej na Wydziale Humanistycznym. Prorektorem ds. nauczania został doc. dr hab. W. Jastrzębski, a prorektorem ds. nauki doc. dr hab. Z. Grande. 1 kwietnia 1982 r. z funkcji rektora WSP został odwołany doc. dr hab. A. Szwedek. Jego miejsce zajął nominowany przez Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki **doc. dr hab. Bronisław Ratuś**, który funkcję tę pełnił do lutego 1984 r. (został powołany na kierownicze stanowisko w centralnym aparacie PZPR). 17 stycznia 1984 r. Senat WSP wybrał nowego rektora. Funkcję tę powierzono **prof. dr hab. Kazimierzowi Nowakowi**, dotychczasowemu kierownikowi Katedry Wychowania Technicznego. Prof. dr hab. K. Nowak pełnił tę funkcję przez dwie kadencje. 26 kwietnia 1990 r. Senat WSP na wniosek Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” i (powołanego w lutym 1989 r.) Uczelnianego Komitetu Obywatelskiego przegłosował votum nieufności wobec rektora prof. dr hab. K. Nowaka oraz dyrektora administracyjnego WSP mgr Aurelii Wiernikowskiej. Na skutek głosowania oboje ustąpili ze stanowisk. 25 października 1990 r. nowym rektorem WSP został **doc. dr hab. Andrzej Michał de**

Tchorzewski, pełniący dotychczas funkcję prorektora. Prorektorami zostali doc. dr hab. Jacek Jędrzejewski oraz doc. dr hab. Eugeniusz Rogalski. 12 maja 1993 r. prof. dr hab. A. Tchorzewski został wybrany na kolejną kadencję. Tym razem skład prorektorski stanowili: doc. dr hab. Franciszek Nowak oraz prof. dr hab. Arnold Wilczyński. 13 maja 1996 r. rektorem WSP wybrano **prof. dr hab. Józefa Banaszaka**. Prorektorami wówczas zostali: prof. dr hab. Eugeniusz Rogalski oraz doc. dr hab. Franciszek Nowak (w lutym prof. F. Nowak złożył na ręce JM Rektora rezygnację z funkcji, a nowym prorektorem został prof. dr hab. Jerzy Konieczny). 11 maja 1999 r. w pierwszej turze wyborów rektorskich kandydatami byli dotychczasowy rektor prof. dr hab. Józef Banaszak oraz prof. dr hab. Maksymilian Grzegorz (działek Wydziału Humanistycznego). Żaden z kandydatów nie uzyskał wymaganej liczby 50% + 1 głosów. Urzędujący rektor mógł stanąć do drugiej tury w związku z tym, że zdobył więcej głosów w turze pierwszej. I także nie uzyskał wymaganej liczby. Uczelniana Komisja Wyborcza musiała ogłosić nowe wybory rektorskie. Zgłosiło się dwóch kandydatów: dotychczasowy rektor prof. dr hab. Józef Banaszak oraz prof. dr hab. Andrzej de Tchorzewski, dyrektor Instytutu Pedagogiki, ale też rektor dwóch kadencji 1990-1996. **Prof. dr hab. Andrzej Michał de Tchorzewski** został wybrany po raz trzeci rektorem już w pierwszej turze. Po raz pierwszy wówczas wybierano trzech prorektorów. Prorektorami zostali: prof. dr hab. Andrzej Wojtas (ds. organizacji i rozwoju), prof. dr hab. inż. Józef Kubik (ds. nauki i współpracy z zagranicą) oraz dr Jacek Woźny (ds. dydaktycznych).

Zmiany na uczelni dotyczyły wzrostu bazy materialnej, zaplecza naukowo-dydaktycznego oraz kadry akademickiej. W latach 70. XX wieku z sukcesem realizowany program inwestycyjny pozwolił na budowę budynku stołówki przy ulicy J. K. Chodkiewicza 30, domu studenckiego przy ulicy Łużyckiej, gmachu Instytutu Nauczania Początkowego i Wychowania Przedszkolnego. W 1993 r. oddano do użytku nowy gmach Biblioteki Głównej. W tym samym roku WSP wydzierżawiła od Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin część budynku przy Placu Weysenhoffa 11 (24 pomieszczenia dla Instytutu Historii). WSP otrzymała także od miasta budynki (m.in. budynek przy Żeglarskiej 32) oraz Ogród Botaniczny (w 1999 r.). W 1996 r. oddano do użytku WSP budynek po Bydgoskim Kombinacie Budowlanym „Wschód” przy ulicy Przemysłowej 34. Nowe lokum znalazł tam Instytut Historii, Instytut Nauk Społecznych i Politologii, Katedra Administracji oraz Biblioteka Wydziałowa. W październiku 1997 r. WSP kupiła od miasta budynek przy ulicy Grabowej 2. W 1998 r. otwarto Hotel Asystenta WSP przy ulicy K. K. Baczyńskiego 10.

Rozwój kadry naukowo-dydaktycznej nie był tak imponujący jakby tego oczekiwano. W 1979 r. kadra naukowa liczyła 254 osoby, w tym 35 pracowników samodzielnych i 67 doktorów. Według danych na koniec 1989 r. na 18 kierunkach było zatrudnionych 39 samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych, 96 adiunktów, 96 asystentów i aż 162 wykładowców i starszych wykładowców. Wiele zmian w obrębie uczelni spowodowała nowa ustawa o szkolnictwie wyższym z 12 września 1990 r.

Największy wpływ miały przepisy wprowadzające minima kadrowe samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych uprawniające do prowadzenia studiów pięcioletnich i trzyletnich.

W czerwcu 1986 r. Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów Naukowych nadała Wydziałowi Pedagogicznemu prawa do nadawania stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki. Do czego przyczynił się także rozwój naukowy kadry naukowo-dydaktycznej. W latach 70. XX wieku stopnie doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki uzyskali: dr hab. Edmund Trempała (od 1978 r. profesor), doc. dr hab. Jan Jakóbcowski i doc. dr hab. Zygmunt Wiatrowski. W latach 80. dołączyli do nich - doc. dr hab. Eugeniusz Rogalski, doc. dr hab. Eugeniusz Bielicki, doc. dr hab. Tadeusz Bierkowski, doc. dr hab. Andrzej de Tchorzewski, doc. dr hab. Roman Ossowski, doc. dr hab. Sylwester Matczak, doc. dr hab. Juliusz Jundziłł i inni.

W latach 90. XX wieku WSP uzyskała prawa do nadawania stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych na Wydziale Humanistycznym: w 1993 r. w zakresie historii, a w 1997 r. w zakresie literaturoznawstwa. W 1998 r. Wydział Pedagogiki i Psychologii (nazwa zmieniona w 1996 r., kiedy powstał Instytut Psychologii) uzyskał prawa do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki. W 1998 r. powstał Instytut Pedagogiki W 1999 r. Wydział Humanistyczny uzyskał prawa do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie historii.

Dzięki przede wszystkim pozyskiwaniu kadry z innych ośrodków naukowych (głównie Poznania, Torunia i Warszawy) w 1996 r. WSP mogło pochwalić się 52 profesorami i doktorami habilitowanymi. Największy postęp odnotował na tym polu kierunek historia.

W 1975 r. przy Instytucie Wychowania Muzycznego WSP utworzono pod kierunkiem dyrygenta dra J. Lacha Zespół Pieśni Dawnej. W styczniu 1978 r. w Domu Studenta nr 1 przy ul. M.K. Ogińskiego 16 studenci zorganizowali pogotowie opiekuńcze dla dzieci. 23 czerwca 1998 r. swoją działalność rozpoczęło Muzeum Dyplomacji i Uchodźstwa Polskiego. Jego podstawę stanowiły dary od Wandy Poznańskiej, wdowy po ostatnim konsulu II Rzeczypospolitej Karolu Poznańskim, przekazane prof. Adamowi Sudołowi.

Prężnie rozwijał się także sport akademicki w WSP. W 1979 r. WSP było gospodarzem Akademickich Mistrzostw Polskich Wyższych Szkół Pedagogicznych i Filii Uniwersytetów oraz Mistrzostwa Polski Akademickiego Związku Sportowego w Bydgoszczy. Największe triumfy sportowcy z WSP zdobywali w lekkoatletyce (10 edycji mistrzostw i w sumie 116 medali). W 1987 r. drużyna judoków z WSP wywalczyła mistrzostwo Polski szkół wyższych. W 1988 r. pływacy z WSP zdobyli drugie miejsce w akademickich mistrzostwach Pomorza. W 1989 r. mistrzostwo Polski w koszykówce kobiet zdobyły studentki WSP. W 1993 r. studenci z WSP zdobyli pierwsze miejsce w mistrzostwach akademickich w Łodzi. Dalsze sukcesy dotyczyły także innych nie wymienionych dyscyplin.

Na czas istnienia WSP przypadł czas wielkich zmian w Polsce. 24 listopada 1981 r. WSP przyłączyła się do ogólnopolskiej akcji protestacyjnej. Decyzję o rozpoczęciu strajku okupacyjnego podjął KZ NSZZ „Solidarność”, Zarząd Uczelniany NZS i samorząd studencki. W strajku wzięło udział ok. 400 osób. Strajk był wyrazem solidarności wobec strajkujących w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Radomiu. 7 grudnia 1981 r. 119 studentów ponownie podjęło strajk okupacyjny budynku Instytutu Nauczania Początkowego. Strajk zakończono 8 grudnia, ale pogotowie strajkowe miało trwać do 20 grudnia. 13 grudnia 1981 r. zawieszono zajęcia dydaktyczne z powodu wprowadzenia stanu wojennego. Zajęcia zostały wznowione 27 stycznia 1982 r. W lutym 1989 r. na WSP utworzono Uczelniany Komitet Obywatelski. W ślad za nim reaktywowały działalność organizacje zlikwidowane w czasie stanu wojennego: NSZZ „Solidarność”, Związek Młodzieży Katolickiej „Pokolenie”, Niezależne Zrzeszenie Studentów oraz Samorząd Studencki. Kierownictwo uczelni nie nadążało z realizacją zgłaszanych przez te gremia postulatów, co przyczyniło się do odwołania z funkcji rektora prof. dr hab. inż. Kazimierza Nowaka.

AKADEMIA BYDGOSKA im. KAZIMIERZA WIELKIEGO

21 stycznia 1998 r. Senat Wyższej Szkoły Pedagogicznej podjął uchwałę w sprawie zmiany nazwy uczelni na Akademię Bydgoską im. Kazimierza Wielkiego. Ustawą z 7 czerwca 2000 r. nadano Wyższej Szkole Pedagogicznej w Bydgoszczy nazwę Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego. Projekt poparła zdecydowana większość parlamentarzystów. Senat przyjął ustawę przy 66 głosach poparcia, 11 przeciwnych oraz 19 wstrzymujących się. Zmiana traktowana była jako etap przejściowy w drodze do przekształcenia uczelni w Uniwersytet. Akademia Bydgoska funkcjonowała nadal jako uczelnia trójwydziałowa, a w jej strukturze istniały: Wydział Humanistyczny, Wydział Pedagogiki i Psychologii oraz Wydział Matematyki, Techniki i Nauk Przyrodniczych. Pierwszym rektorem uczelni był **prof. dr hab. Andrzej Michał de Tchorzewski**, ostatni rektor WSP. We wrześniu 2002 r. rektorem AB został **prof. dr hab. Adam Marcinkowski**.

W 2004 r. w wyniku przekształcenia Wydziału Matematyki, Techniki i Nauk Przyrodniczych, powstały dwa odrębne wydziały: Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki (dziekan dr hab. Piotr Malinowski) oraz Wydział Nauk Przyrodniczych (dziekan dr hab. Sławomir Kaczmarek). W 2001 r. Instytut Edukacji Muzycznej został wyłączony z Wydziału Pedagogiki i Psychologii, stając się jednostką międzywydziałową.

W związku z planami utworzenia na podstawie Wydziału Humanistycznego nowego wydziału, w jednostkę pozawydziałową przekształcono Instytut Prawa, Administracji i Zarządzania. Plany skończyły się jednak niepowodzeniem. W styczniu 2003 r. Instytut ponownie znalazł się w strukturze Wydziału. 1 lutego 2004 r. do Wydziału Humanistycznego włączono Katedry Filozofii i Socjologii, tworząc Instytut Filozofii i Socjologii. 8 lutego 2002 r. Instytut Filologii Rosyjskiej i Lingwistyki Stosowanej, Katedra Anglistyki i

Językoznawstwa Ogólnego oraz Katedra Filologii Germańskiej zostały przekształcone w Instytut Neofilologii i Lingwistyki Stosowanej.

W 2000 r. Wydział Pedagogiki i Psychologii uzyskał prawa do nadawania stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie psychologii. W 2005 r. prawa do nadawania stopnia naukowego doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej dyrygentura otrzymał Instytut Edukacji Muzycznej. Również Wydział Humanistyczny kontynuował dobrze rozpoczęty w poprzednim okresie etap uzyskiwania uprawnień naukowych. W 2002 r. uzyskano prawo do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa, a w 2005 r. prawo do nadawania stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce. W 2000 r. na Wydziale Humanistycznym powołano dzienne studia doktoranckie z zakresu historii, a na Wydziale Pedagogiki i Psychologii - z zakresu pedagogiki. W 2001 r. powołano środowiskowe Studia Doktoranckie w zakresie informatyki, mechaniki i inżynierii materiałowej zgodnie z umową zawartą pomiędzy Akademią Bydgoską i Instytutem Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie.

Ważnym zadaniem był stały rozwój kadry naukowo-dydaktycznej i urozmaicone kształcenie na wielu kierunkach i specjalnościach. W 2000 r. w ofercie dydaktycznej Akademii Bydgoskiej znalazły się nowe kierunki i specjalności, m.in.: filologia spec. angielska, filologia spec. germańska, administracja, politologia, wychowanie fizyczne, biologia, fizyka i inne. Stopnie doktora habilitowanego w tym czasie uzyskali m.in: dr hab. Krzysztof Kalka, dr hab. Dariusz Łukasiewicz, dr hab. Tomasz Nowakowski, dr hab. Jacek Woźny, dr hab. Ryszard Kabaciński, dr hab. Witold Stankowski, dr hab. Zbigniew Biegański, dr hab. Jacek Maciejewski, dr hab. Andrzej Zaćmiński, dr hab. Jacek Knopek, dr hab. Halina Bartwicka, dr hab. Marek Cieszkowski. Pod koniec kadencji rektora prof. dr hab. A. Marcinkowskiego kadra nauczycieli akademickich liczyła 157 profesorów i 296 doktorów. Zatrudniano 1152 pracowników, a liczba studiów podyplomowych wzrosła z 13 do 22.

Działalność naukowa i dydaktyczna pracowników uczelni spotykała się często z uznaniem. W 2002 r. Instytut Mechaniki Środowiska i Informatyki Stosowanej AB otrzymał, nadany przez Ministra Nauki, status Centrum Doskonałości Badań Materiałów Porowatych POROCENT (Porous Media Research Training Centre). W 2004 r. Instytut Techniki z projektem *Kształcenie nauczycieli i studentów w zakresie komputerowego wspomaganie projektowania maszyn i urządzeń* zdobył nagrodę w konkursie „Super pracownia 2003”, zorganizowanym przez Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Można zaobserwować także dalszy rozwój infrastruktury Akademii Bydgoskiej. W 2001 r. uczelnia uzyskała środki na zakup od Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin działki i budynków przy placu Weyssenhoffa 11 oraz przy ul. Powstańców Wielkopolskich 2. Ponadto, Rada Miasta Bydgoszczy podjęła w okresie od marca do sierpnia 2001 r. uchwały o przekazaniu w postaci darowizny kilku nieruchomości przy ulicach J. K. Chodkiewicza 13, L. Staffa 1, A. Grzymały Siedleckiego 19 oraz M. K. Ogińskiego 16.

Wszystko to wpłynęło w sposób znaczący na poprawę warunków pracy dydaktycznej i naukowej. Rada Miasta Bydgoszczy, wraz z podjęciem uchwały z 9 lipca 2003 r., w sprawie utworzenia Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, przekazała uczelni budynek *Copernicanum* przy ulicy M. Kopernika 1 i obiekty sportowe po klubie „Polonia”.

W 2003 r. otwarto przy uczelni Ośrodek Alliance Française, który oferował m.in. naukę języka francuskiego, przeprowadzanie egzaminów Francuskiego Ministerstwa Edukacji oraz promował kulturę francuską. W 2001 r. przy Zakładzie Psychologii Klinicznej z inicjatywy prof. dr hab. Małgorzaty Kościelskiej powstało Akademickie Centrum Pomocy Psychologicznej (ACPP), oferujące pomoc psychologiczną w kontakcie bezpośrednim i on-line. W 2005 r. Instytucie Psychologii utworzono Centrum Badań Psychologicznych im. Kurta Lewina.

Senat Uczelni podjął uchwałę stanowiącą, że dzień, w którym przypada rocznica koronacji króla Kazimierza III Wielkiego, będzie dniem, w którym społeczność uczelniana obchodzić będzie swoje Święto. Pierwsza tego typu uroczystość miała miejsce 25 kwietnia 2001 r. Odtąd Święto Uczelni jest okazją do wręczenia dyplomów doktorom habilitowanym oraz promocji doktorskich. Nadaje się wówczas najwyższą godność uczelnianą wraz z tytułem *doctor honoris causa*. Pierwszym *doctorem honoris causa* Akademii Bydgoskiej został prof. Edmund Trempała, pierwszy rektor Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Uroczystość odbyła się 25 kwietnia 2002 r. Ponadto, tytuł *doctor honoris causa* Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego otrzymali: prof. dr hab. Tadeusz Nowacki (nauki pedagogiczne, 2004), prof. dr hab. Jerzy Wyrozumski (nauki historyczne, 2005) oraz prof. dr hab. Edward Breza (językoznawstwo, 2006).

UNIWERSYTET KAZIMIERZA WIELKIEGO

21 kwietnia 2005 r., kilka minut po godzinie siedemnastej, Sejm RP przy 389 głosach „za” i 2 „wstrzymujących się” przyjął Ustawę o utworzeniu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Zgromadzeni w Auli Atrium pracownicy, studenci oraz władze uczelni i miasta przyjęli tę informację z wielką radością. 28 kwietnia 2005 r. Senat RP potwierdził decyzję Sejmu. Senatorowie przyjęli projekt ustawy zdecydowaną większością głosów (73 głosy „za” oraz 3 głosy „wstrzymujące się”). Podpisana przez Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego ustawa weszła w życie 1 września 2005 r.

W przemówieniu do zebranych Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski powiedział:

To dla mnie osobiście naprawdę wielka radość i honor, że mogę podpisywać ustawy, które tworzą rzeczy piękne i wartościowe, i które - jestem przekonany – będą budować dobrą przyszłość zarówno uczelni, jak i całego środowiska akademickiego i studenckiego Bydgoszczy, a także będą ważne dla regionu i Polski.

Jednocześnie zwracając się do władz uczelni, podkreślił:

Przed Wami, Drodzy Państwo, wielkie zadanie: stworzyć w Bydgoszczy prężny ośrodek uniwersytecki na wysokim poziomie.

Zakończone sukcesem zabiegi rektora **prof. dr hab. Adama Marcinkowskiego** zakończyły wieloletni okres starań o powołanie uniwersytetu w Bydgoszczy. Uniwersytet Kazimierza Wielkiego zajął miejsce wśród uniwersytetów jako najmłodsza uczelnia tego typu (był nią aż do 2011 r., kiedy w oparciu o istniejący Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach powstał Uniwersytet Jana Kochanowskiego). W 2005 r. pierwszym rektorem nowo powołanego Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego został **prof. dr hab. inż. Józef Kubik**, który przez dwie kadencje (1999-2005) pełnił funkcję Prorektora ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą.

Lata studiów to najpiękniejszy okres kształtowania serc i umysłów i waszego przygotowania do samodzielnego życia. Wierzę, że wasze życiowe dążenia będą oparte na szerokiej wiedzy, którą da wam ten Uniwersytet. Ale Uniwersytet potrzebuje i Was. Jestem przekonany, że akademicka kadra wspólnie z wami zrobi wszystko, aby ten Uniwersytet był wam przyjazny, choć wymagający, abyście mogli godnie uczestniczyć w procesie dydaktycznym i rozwijać wasze zainteresowania indywidualne.

Drodzy studenci! Bądźcie dumni z Uniwersytetu i teraz, w czasie studiów, i potem w każdym miejscu, gdzie los was zaprowadzi.

prof. dr hab. inż. Józef Kubik na spotkaniu wyborczym z pracownikami i studentami UKW w grudniu 2005 r.

Dobra Dekada 2000-2010, Bydgoszcz 2012, s. 36.

Rektorem UKW w 2012 r. został **prof. dr hab. Janusz Ostoja-Zagórski** i pełnił tę funkcję przez jedną kadencję do sierpnia 2016 r. Od września 2016 r. rektorem UKW jest **prof. dr hab. Jacek Woźny**.

Już w pierwszych latach działalności UKW, 2006-2009, oferta dydaktyczna uczelni wzbogaciła się o 12 nowych kierunków (studia licencjackie i/lub magisterskie uzupełniające). Były to: filozofia, socjologia, stosunki międzynarodowe, dziennikarstwo i komunikacja społeczna, ochrona dóbr kultury (później zmieniona nazwa na zarządzanie dziedzictwem kulturowym i ochrona zabytków, ochrona środowiska, fizyka, praca socjalna, kulturoznawstwo, turystyka i rekreacja oraz wychowanie fizyczne. W kolejnych latach zostały uruchomione: inżynieria materiałowa, inżynieria bezpieczeństwa, mechatronika, bezpieczeństwo narodowe, bezpieczeństwo i higiena pracy, rewitalizacja dróg wodnych, biotechnologia, humanistyka drugiej generacji, regionalistyka europejska, logopedia, innowacyjność i zarządzanie strefą publiczną, oraz specjalności lingwistyczne j. angielski z j. arabskim oraz j. rosyjski z j. chińskim. Działalność dydaktyczna UKW zyskiwała uznanie różnych zespołów oceniających jakość kształcenia co znalazło odzwierciedlenie w uzyskanych wyróżnieniach, m.in. wyróżnienia *Primus* i *Uczelnia Liderów*, przyznawane przez Fundację Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego oraz kilkakrotne wyróżnienia w konkursach Akademickiego Centrum Informacyjnego „Najbardziej innowacyjna i kreatywna Uczelnia w Polsce w tworzeniu perspektyw zawodowych” w kategorii woj. kujawsko-pomorskie oraz „Dobra Uczelnia - Dobra Praca”.

Zmiany dokonały się także w strukturze Uczelni. W 2007 r. wydziałowa Katedra Fizyki została przekształcona w Instytut Fizyki, a Instytut Biologii i Ochrony Środowiska dał podstawy do stworzenia

dwóch odrębnych jednostek: Instytutu Biologii Środowiska i Instytutu Biologii Eksperymentalnej. W 2008 r. wzrost liczby samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych pozwolił powołać wydziałową Katedrę Germanistyki, wydziałową Katedrę Socjologii oraz Instytut Filozofii. W 2009 r. na bazie Katedry Kultury Fizycznej powstał Instytut Kultury Fizycznej. W tym samym roku z Wydziału Humanistycznego został wyodrębniony Wydział Administracji i Nauk Społecznych, w którego strukturze znalazły się: Instytut Prawa, Administracji i Zarządzania; Instytut Filozofii, Katedra Informacji Naukowej i Bibliologii oraz Katedra Socjologii. W 2011 r. powstał Wydział Kultury Fizycznej, Zdrowia i Turystyki w wyniku podziału Wydziału Nauk Przyrodniczych i wydzielenia z niego Instytutu Kultury Fizycznej oraz Instytutu Geografii. W 2015 r. z przekształcenia Instytutu Edukacji Muzycznej powstał siódmy wydział UKW - Wydział Edukacji Muzycznej.

W 2008 r. Wydział Nauk Przyrodniczych uzyskał prawo do nadawania stopnia naukowego doktora nauk biologicznych w dyscyplinie biologia. W 2010 r. Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki uzyskał prawo do nadawania stopnia naukowego doktora nauk technicznych w dyscyplinie mechanika.

Tytuły *doctora honoris causa* Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego otrzymali: prof. dr hab. Zbigniew Kwieciński (nauki pedagogiczne, 2007), ks. Arcybiskup prof. dr hab. Henryk Muszyński Metropolita Gnieźnieński (2008), prof. dr hab. Karol Modzelewski (nauki historyczne, 2009), prof. dr hab. Henryk Mikołaj Górecki (profesor klasy kompozycji, 2009), prof. dr hab. Jerzy Brzeziński (psychologia, 2010), prof. dr hab. inż. Michał Kleiber, Prezes Polskiej Akademii Nauk (nauki techniczne, 2012), Bronisław Komorowski, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej (2013), prof. dr hab. Bogusław Śliwerski (nauki pedagogiczne, 2016) oraz prof. dr hab. Michał Głowiński (literaturoznawstwo, 2018).

W 2007 r. powstał Kazimierzowski Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz Centrum Nauczania Języka Polskiego dla Obcokrajowców. W 2009 r. zainaugurowano rok szkolny w Zespole Szkół Ogólnokształcących UKW International School of Bydgoszcz, głównie dla dzieci oficerów NATO stacjonujących w mieście. W roku akademickim 2008/2009 odbyła się I edycja Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy o Kazimierzu Wielkim i Jego Czasach. W UKW działają także Centrum Komunikacji Klinicznej oraz Centrum Transferu Technologii i Innowacji.

Równomierny rozwój kadry akademickiej skutkuje zwiększeniem liczby samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych. Na koniec 2008 r. w Uczelni zatrudnionych było 137 profesorów (w tym 48 tytułarnych), 260 adiunktów, 101 asystentów oraz 118 pracowników dydaktycznych. Na 21 kierunkach i 28 specjalnościach kształciło się w Uczelni przeszło 15 tys. studentów. W 2012 r. w Uczelni było zatrudnionych 175 profesorów i 325 adiunktów, a liczba pracowników UKW wyniosła 1182 osoby.

Jednym z ważniejszych wyzwań jakie stały przed Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego od początku jego istnienia był rozwój infrastruktury materialnej, zarówno w obszarze bazy dydaktycznej jak i socjalnej. Liczne przedsięwzięcia rozwojowe uniwersytetu (wzmocnienia kadry naukowo-dydaktycznej, powołanie

nowych kierunków studiów i badań, zmiany w obszarze struktury uczelni) wymagały skutecznych zabiegów o poprawę standardu uniwersyteckiej bazy materialnej. Dzięki przychylności prezydenta Konstantego Dombrowicza oraz Rady Miasta Bydgoszczy UKW pozyskał kolejne obiekty szkolne przy ulicy ks. J. Poniatowskiego 12 (2008) oraz przy Placu Kościeleckich 8 (2009). W 2009 r. UKW uzyskało budynek przy ulicy K. I. Gałczyńskiego 23 z przeznaczeniem na Zespół Szkół Ogólnokształcących UKW International School of Bydgoszcz. Dzięki uzyskanym środkom finansowym UKW mogło przeprowadzić prace modernizacyjne i rewitalizacyjne swoich obiektów. Odnowione wówczas budynki wciąż zachwycają, czego przykładem są m.in. budynek *Copernicanum*, budynek przy ulicy Weysenhoffa czy Sala Senatu i Sala Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii w budynku przy ul. J. K. Chodkiewicza 30. Największymi przedsięwzięciami inwestycyjnymi były jednak budowy: Centrum Edukacji Kultury Fizycznej i Sportu UKW (ul. Sportowa 2, oddane do użytku w 2015 r.) oraz nowy gmach Biblioteki UKW (ul. K. Szymanowskiego 3, oddany do użytku w 2013 r.).

Dzisiaj Uniwersytet Kazimierza Wielkiego liczy siedem wydziałów. Są to: Wydział Administracji i Nauk Społecznych (dziekan dr hab. Radosław Krajewski prof. nadzw.), Wydział Humanistyczny (dziekan prof. dr hab. Małgorzata Świącicka), Wydział Edukacji Artystycznej (dziekan prof. dr hab. Bernard Mendlik), Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki (dziekan dr hab. Grzegorz Domek, prof. nadzw.), Wydział Nauk Przyrodniczych (dziekan dr hab. inż. Grzegorz Kłosowski, prof. nadzw.), Wydział Kultury Fizycznej i Sportu (dziekan prof. dr hab. Zygmunt Babiński) oraz Wydział Pedagogiki i Psychologii (dziekan prof. dr hab. Ewa Zwolińska).

Wciąż tu jesteśmy, od 50 lat, a największym wyzwaniem jest dzisiaj dostosowanie Uczelni do nowych wymogów Ustawy o szkolnictwie wyższym.

Tekst i opracowanie: dr Monika Opiola-Cegielka, Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy